

RAKENNUSVIRASTO
Byggnadskontoret

**Pasilan
ESTEETTÖMYYS-
SUUNNITELMA
2009**

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILULEHTI

Tekijä(t) Ramboll Finland Oy	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Anni Juutilainen, Helsinki kaikille -projekti	
Nimeke Pasilan esteettömyyssuunnitelma	Mistä julkaisua saa (henkilö ja huone) Helsingin kaupungin rakennusvirasto Helsinki kaikille -projekti
Sarjan nimeke	
Sarjanumero	Julkaisuaika 11/2009
Sivuja 46	Liitteitä 2
ISBN	ISSN
Kieli koko teos suomi	
Tiivistelmä Pasilan esteettömyyssuunnitelman tavoitteena on ohjata ja koordinoida kaupungin esteettömyyteen tähtääviä käytännön toimenpiteitä alueella. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatiminen perustuu kaupunginhallituksen hyväksymään kaupungin esteettömyysstrategiaan ja esteettömyyssuunnitelmaan, jolla ohjataan esteettömyyden toteutusta koko kaupungin tasolla. Aiemmin syntynyt Suraku-ohjeisto on luonut pohjan kaupungin esteettömyyden toteutustyölle. Vuonna 2007 valmistuneet Helsingin kaupungin katualueita koskevat tyyppipiirustukset ovat täsmentäneet Suraku-projektissa määritellyjä käyttäjävaatimuksia suunnitelmaratkaisuiksi. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tarkoituksena on toteutustyön priorisointi ja kohdentaminen niin, että se edistää mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä ko. alueella ja auttaa hallintokuntia niiden omassa esteettömyystyössä. Esteettömyyssuunnitelmassa on esitetty tarvepohjaisen priorisoinnin mukaan alueet ja reitit, joilla noudatetaan esteettömyyden erikoistason vaatimuksia sekä hyvää perustasoa edellyttävät reitit, joilla on tärkeä turvata esteetön kulku kaikille käyttäjäryhmille. Kaikkia alueen reittejä ja alueita ei voi saada täysin esteettömiksi, mutta perustason esteettömyysvaatimukset koskevat yleisesti kaikkia alueita. Itä-Pasilan alueella tehtiin asukkaiden ja kaupungin virkamiesten yhteinen esteettömyyskierros 9.6.2009, jolloin arvioitiin alueen keskeisimpien reittien ja palveluiden esteettömyyttä ja kerättiin asukkaiden palautetta. Esteettömyyssuunnitelman laatimisen yhteydessä on oltu yhteydessä Helsingin vanhus- ja vammaisneuvostoihin, joiden edustajat osallistuivat myös esteettömyyskierrokselle.	
Avainsanat Esteettömyys, esteetön ympäristö Esteettömyyssuunnitelma, alueellinen esteettömyyssuunnitelma Helsinki kaikille, Pasila	
UDK	

ESIPUHE

Helsingin kaupungin esteettömyysuunnitelmassa on määritelty Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus on hyväksynyt esteettömyysuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinointi- ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille -projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille.
- *Kaupungin esteettömyysuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjaiset ja rakentamisloudelliset priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyysuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyysuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- *Alueelliset esteettömyysuunnitelmat*.

Alueellisissa esteettömyysuunnitelmissa määritellään kunkin alueen osalta esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut, kartoitetaan esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit ja määritellään niille esteettömyyden tavoitetasot (erikois- ja perustaso) sekä priorisoidaan kiireellisimmät toimenpiteet. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden sekä vuonna 2007 valmistuneiden Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten mukaisesti. Suunnitelmia tehdään yhteistyössä paikallisten asukkaiden, vanhusten- ja vammaisjärjestöjen, kiinteistönomistajien ja alueella toimivien palveluiden ja kaupungin virastojen kanssa. Vuosina 2005–2008 on valmistunut 11 alueellista esteettömyysuunnitelmaa: Eteläiset kaupunginosat, Keski-Vuosaari, Kannelmäki, Pohjois-Haaga, Malmi, Liikekeskusta, Lauttasaari, Munkkiniemi ja Munkkivuori, Myllypuro, Itäkeskus sekä Herttoniemi, Herttoniemenranta ja Roihuvuori.

Tämän esteettömyysuunnitelman laatimista varten perustettiin ohjausryhmä. Seuraavat henkilöt osallistuivat suunnitelman laatimiseen:

Rakennusvirasto

Arponen Petri, Juntunen Tommi, Juutilainen Anni, Rytkönen Timo, Tujula Pirjo, Vättö Jyrki

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Luoto Ritva, Tammivuori Teo, Verkamo Harri

Talous- ja suunnittelukeskus / Kehittämisosasto

Holappa Erkki

Liikennelaitos

Vatanen Mervi

Ramboll Finland Oy

Mäkynen Jari, Latva Elina

Sidosryhmille järjestettiin alueella esteettömyyskierros, jossa osallistujat toivat esiin omia näkemyksiään ja tarpeitaan. Tämä esteettömyysuunnitelma tullaan myöhemmin kytkemään Pasilan aluesuunnitelman laatimiseen.

Työn on tilannut Helsingin kaupungin Helsinki kaikille -projekti. Esteettömyysuunnitelman laatimisesta on vastannut arkkitehti Jari Mäkynen Ramboll Finland Oy:stä. Esteettömyyskartoituksista ja raportoinnista on vastannut FM Elina Latva Ramboll Finland Oy:stä. Helsinki kaikille -projektin kartoituksista vastasivat Anni Juutilainen ja Pirjo Tujula. Raportin valokuvat ovat konsultin ja Helsinki kaikille -projektin ottamia.

Sisällys

ESIPUHE

1.	LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	7
1.1	Lähtökohdat	7
1.2	Tavoitteet	8
1.3	Työskentely	10
2.	KARTOITUKSEN JA TOIMENPITEIDEN KOHDENTAMINEN	11
2.1	Suunnitelma-alueen raja	11
2.2	Esteettömyyden erikois- ja perustason reittien ja alueiden määrittely sekä vanhusten sijoittuminen alueilla	11
2.3	Sidosryhmien esteettömyyskierros	14
2.4	Kartoituksen toteuttaminen	15
3.	ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA LÄNSI- JA KESKI-PASILASSA	16
3.1	Katuympäristö	16
3.2	Suojatiet	17
3.3	Joukkoliikenteen pysäkit	19
3.4	Levähdyspaikat	19
3.5	Viheralueet	20
3.6	Palvelut	20
3.7	Muut huomiot	21
3.8	Pasilan asema	21
4.	LÄNSI- JA KESKI-PASILAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET	22
4.1	Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet	22
4.2	Kaupunkisuunnitteluviraston ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhteiset toimenpiteet	26
4.3	Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet	26
5.	ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA ITÄ-PASILASSA	28
5.1	Katuympäristö	28
5.2	Suojatiet	29
5.3	Joukkoliikenteen pysäkit	30
5.4	Levähdyspaikat	30
5.5	Viheralueet	30
5.6	Portaat ja luiskat	31
5.7	Hissit	33
5.8	Palvelut	34
5.9	Muut huomiot	36
5.10	Leikkipuisto Lehdokki	37
6.	ITÄ-PASILAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET	38
6.1	Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet	38
6.2	Rakennusviraston ja yksityisen kiinteistön yhteiset toimenpiteet	41
6.3	Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston, Helsingin kaupungin liikennelaitoksen ja rakennusviraston yhteiset toimenpiteet	42
6.4	Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet	42
6.5	Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston ja rakennusviraston yhteiset toimenpiteet	43
6.6	Kiinteistöviraston tilakeskuksen ja Helsingin kaupunginkirjaston yhteiset toimenpiteet	43
6.7	Rakennusviraston ja kiinteistöviraston tilakeskuksen yhteiset toimenpiteet	44
7.	PASILAN YLLÄPIDON KEHITTÄMINEN	45

8.	JATKOTOIMENPITEET	46
9.	KUSTANNUSARVIO	46

LIITE 1 LÄNSI- JA KESKI-PASILAN TOIMENPIDEKARTTA

LIITE 2 ITÄ-PASILAN TOIMENPIDEKARTTA

1. LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Lähtökohdat

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa on määritelty Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus on hyväksynyt esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Esteettömyysstrategian koordinointi- ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille -projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille.
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjaiset ja rakentamistaloudelliset priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- *Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat*.

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa määritellään kunkin alueen osalta esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut, kartoitetaan esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit ja määritellään niille esteettömyyden tavoitetasot (erikois- ja perustaso) sekä priorisoidaan kiireellisimmät toimenpiteet. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden sekä vuonna 2007 valmistuneiden Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppiirustusten mukaisesti. Suunnitelmia tehdään yhteistyössä paikallisten asukkaiden, vanhusten- ja vammaisjärjestöjen, kiinteistönomistajien ja alueella toimivien palveluiden ja kaupungin virastojen kanssa. Vuosina 2005–2008 on valmistunut 11 alueellista esteettömyyssuunnitelmaa: Eteläiset kaupunginosat, Keski-Vuosaari, Kannelmäki, Pohjois-Haaga, Malmi, Liikekeskusta, Lauttasaari, Munkkiniemi ja Munkkivuori, Myllypuro, Itäkeskus sekä Herttoniemi, Herttoniemenranta ja Roihuvuori.

Länsi-Pasilan alueella vanhusväestö on sijoittunut tasaisesti koko alueelle. Itä-Pasilassa vanhusväestö on painottunut alueen etelä- ja itäosiin. Esteettömyystarkastelut ja merkittävimmät esteettömyyden kehittämistoimenpiteet painottuvat alueiden keskeisten palveluiden lähialueille.

1.2 Tavoitteet

Kaupunginosa on mielekkään kokoinen alue esteettömyyden kehittämisen tarkastelulle ja toimenpiteiden toteuttamiselle. Lähtökohtana on, että esteettömyyttä kehitetään kokonaisina reitteinä ja alueina, jolloin aidosti esteetön omatoiminen eläminen ja liikkuminen alueella tulee mahdolliseksi. Keskeistä on esteettömyyden jako kahteen laatutasoon (erikois- ja perustaso) ja esteisyyttä kokevien käyttäjäryhmien ja toimenpidetarpeen tunnistaminen. Esitettyjen toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen perusteleva on tehty edellä mainittujen lähtökohtien perusteella.

Esteettömyyden erikoistason alueita, joilla esteettömyyden hyvä taso on erityisen tärkeää, ovat:

- keskusta-alueet, joilla on julkisia ja yksityisiä palveluja
- aukiot ja kävelykadut
- vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveystoimipaikkojen tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt
- alueet, joilla asuu paljon vanhuksia tai vammaisia
- julkisen liikenteen terminaalialueet ja pysäkkialueet
- liikunta- ja leikkipaikat, jotka on rakennettu erityisesti kaikille käyttäjille
- muut erityisesti esteettömiksi rakennetut reitit esimerkiksi virkistysalueilla.

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tavoitteet ovat:

- määritellä parannus- ja kehittämistoimenpiteet sekä ylläpidon toimenpiteet
- määritellä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys
- määritellä esteettömyyden erikoistason alueet ja reitit
- kartoittaa alueen esteet katu- ja viheralueilla
- selvittää esteettömän toimimisen kannalta keskeisten palvelujen ja toimipaikkojen sijoittuminen alueella
- selvittää vanhusväestön sijoittuminen alueella.

Työn aikana selvitettiin alueella tapahtuva muu rakentaminen ja suunnitelmat sekä liikenteeseen tai viheralueisiin liittyvät kehittämishankkeet ja suunnitelmat. Nämä otettiin keskeisiksi lähtökohdiksi toimenpiteiden määrittelyssä, sillä esteettömyyden parantaminen on edullista muista tarpeista lähtevien hankkeiden yhteydessä. Alueiden palvelutaloihin oltiin yhteydessä ja varmistettiin niiden asiakkaiden käyttämien tärkeimpien reittien vastaavan työssä määritellyjä reittejä.

Keski-Pasila tulee muuttumaan tulevina vuosina huomattavasti. Alueelle tullaan kaavoittamaan asutusta, liiketiloja ja palveluita. Keski-Pasilaan syntyvän uuden keskustan on tarkoitus yhdistää rautatien erottamat Itä- ja Länsi-Pasilan alueet eheäksi kokonaisuudeksi. Keski-Pasilan rakentaminen alkaa lähivuosina. Osayleiskaava-alueen rajausta on esitetty kuvassa 1.

Messukeskuksen alueella on meneillään asemakaavan muutos, joka sisältää mm. tilojen laajennuksia ja pysäköintijärjestelymuutoksia. Suunnittelualueeseen kuuluvat Suomen Messujen ja Käpylän liikuntapuiston alueet sekä Messukeskuksen pohjoispuolinen Raviradanmäen alue sekä katualueita ja Velodrominrinteen puiston pohjoisosa.

Tavoitteena on, että myös muut kaupungin hallintokunnat käynnistävät omien toimipisteidensä esteettömyysarviointit ja kehittämisprojektit samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä kannustetaan omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Vasta tällöin luodaan kokonaan esteettömiä alueita ja kaupunginosia.

Kuva 1. Keski-Pasilan osayleiskaava-alueen rajaus.

1.3 Työskentely

Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kutsuttiin seuraavat edustajat: Helsingin kaupungin rakennusvirastosta suunnitelma-alueen alue-suunnittelijat, suunnitteluinsinöörit, ylläpitovastaavat ja Helsinki kaikille –projektin edustajat, kaupunkisuunnitteluvirastosta asemakaavoittaja ja liikennesuunnittelija sekä edustajat rakentamispalveluiden ympäristötuotannosta, kiinteistöviraston tilakeskuksesta, kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosastolta, investointitoimistosta, liikennelaitoksesta, sosiaalivirastosta, terveyskeskuksesta sekä konsultin edustajat. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Anni Juutilainen Helsinki kaikille –projektista.

Ohjausryhmä kokoontui työn aikana kolme kertaa:

- 18.5. Työn aloituskokous
- 3.9. Esteettömyyden nykytila ja toimenpide-ehdotukset
- 4.11. Toimenpidekartat ja raporttiluonnos.

Lisäksi Helsinki kaikille –projektin ja konsultin edustajat ovat pitäneet työnaikaisia projektipalavereita tarpeen mukaan.

Suunnitelman laatimisen yhteydessä alueella järjestettiin sidosryhmille esteettömyyskierros 9.6.2009, jolloin alueen asukkaat saivat tuoda esiin alueella liikkumisen ongelmia ja tarpeita (kuva 2). Asukkailta saatu palaute on pyritty ottamaan huomioon esteettömyyssuunnitelmaa laadittaessa.

Tämä esteettömyyssuunnitelma tullaan myöhemmin kytkemään Pasilan aluesuunnitelman laatimiseen.

Kuva 2. Esteettömyyskierroksella tarkasteltiin alueen tärkeimpien reittien ja palveluiden esteettömyyttä ja kerättiin asukkaiden kokemuksia alueen ongelmista.

2. KARTOITUKSEN JA TOIMENPITEIDEN KOHDENTAMINEN

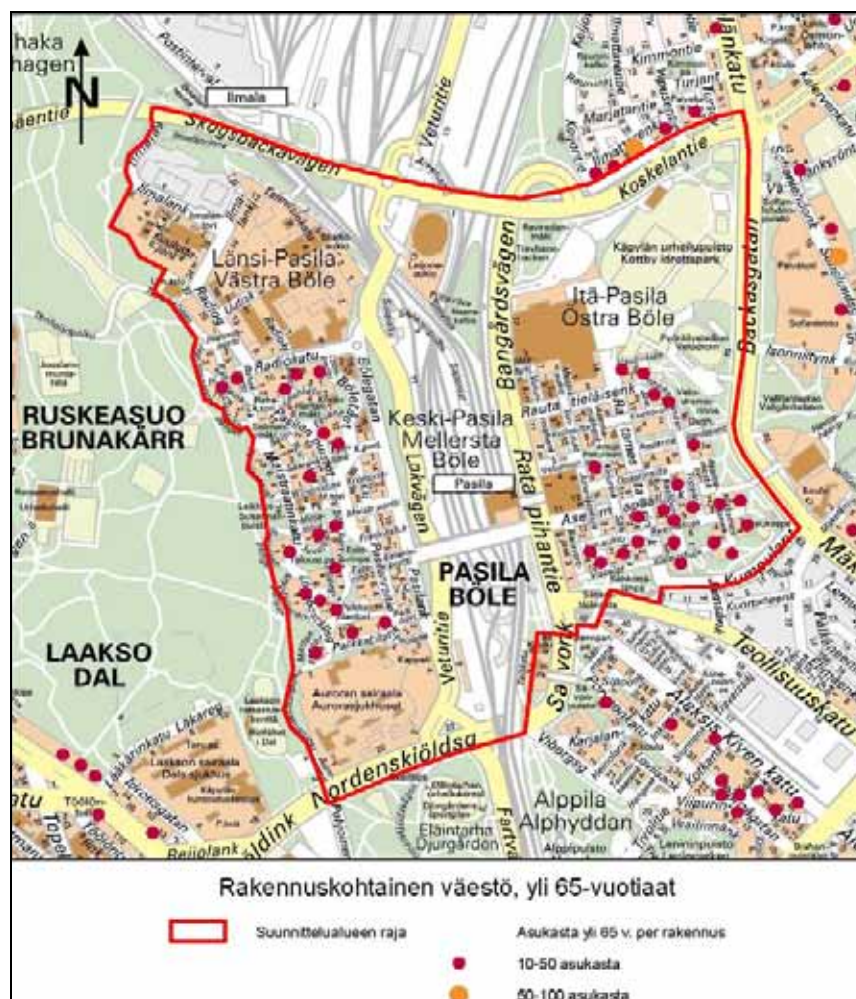
2.1 Suunnitelma-alueen rajaus

Suunnitelma-alue rajautuu pohjoisessa Hakamaäntiehen, idässä Mäkelänkatuun, etelässä Kumpulantien ja Nordenskiöldinkatuun ja lännessä Keskuspuistoon. Suunnitelma-alueen laajuuden vuoksi esteettömyystarkastelut ja toimenpiteet Länsi- ja Keski-Pasilaan sekä Itä-Pasilaan käsitellään omina kokonaisuuksinaan.

2.2 Esteettömyyden erikois- ja perustason reittien ja alueiden määrittely sekä vanhusten sijoittuminen alueilla

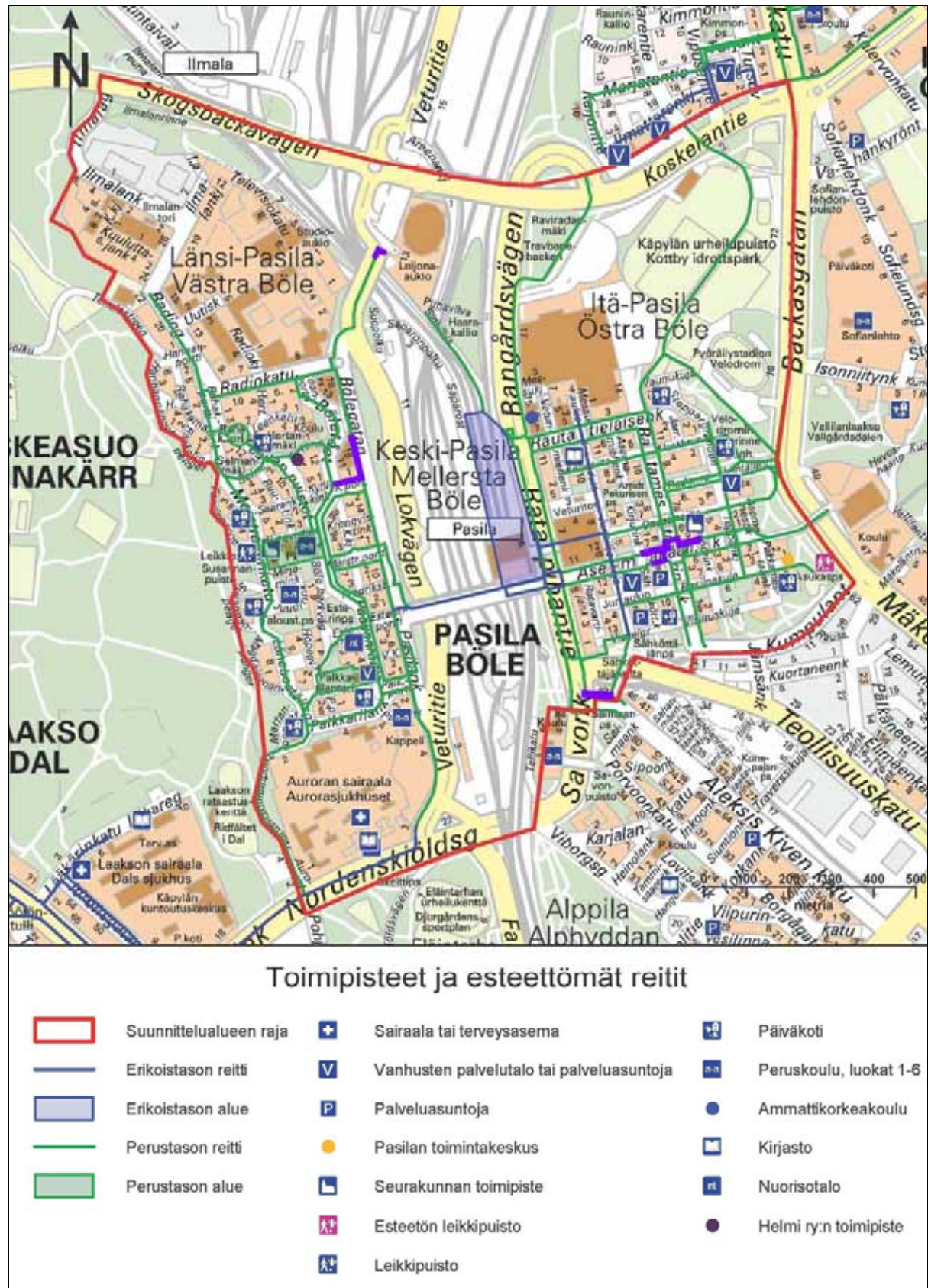
Työn ensimmäisessä vaiheessa tarkistettiin esteettömyyden erikoistasoa vaativien toimipaikkojen sijoittuminen. Erityisen tärkeitä, erikoistason esteettömyyttä ympäristöltään vaativia toimipaikkoja ovat vanhusten palvelut sekä sosiaali- ja terveystalot. Lisäksi tarkistettiin muiden esteettömyyden kannalta tärkeiden palveluiden sijoittuminen alueella. Tällaisia ovat päiväkodit, koulut ja oppilaitokset, kirjastot, museot, kokoontumistilat ja seurakuntien toimipaikat. Pasilassa keskeisiä toimipisteitä ovat mm. Itä-Pasilan palvelutalo, Pasilan toimintakeskus, Messukeskus ja kirjasto. Alueella on myös useita palveluasuntoja.

Helsinki kaikille –projekti laati tarkastelut yli 65-vuotiaiden sijoittumisesta suunnittelualueella. Länsi-Pasilaan alueelle vanhusväestö on sijoittunut melko tasaisesti. Itä-Pasilassa vanhusväestö on painottunut alueen itä- ja eteläosiin (kuva 3).

Kuva 3. Yli 65-vuotiaiden asukkaiden sijoittuminen Pasilan alueella. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 035/2008.

Helsinki kaikille -projekti määritteli luonnoksen esteettömyyden erikois- ja perustason reiteistä ja alueista, jota tarkennettiin työn edetessä. Erikoistason reiteiksi määriteltiin Pasilan aseman ympäristö ja yhteys Länsi-Pasilaan sekä reitit asemalta kirjastolle ja Messukeskukseen sekä Junailijanaukion läheisyydessä olevaan Itä-Pasilan palvelutaloon. Leikkipuisto Lehdokki Itä-Pasilassa määriteltiin erikoistason leikkipuistoksi, jota kehitetään alueen esteettömänä leikkipuistona. Kartoitettavat perustason reitit ovat joko yleisesti paljon käytettyjä yhteyksiä tai sellaisia yhteyksiä, joita käyttävät paljon henkilöt, joille ympäristön esteettömyys on erityisen tärkeää omaehtoisen toiminnan mahdollistamiseksi. Erikois- ja perustason kartoitetut reitit sekä keskeisimmät toimipisteet on esitetty kuvassa 4. Työmaiden vuoksi kartoittamatta jäivät Länsi-Pasilasta Kyllikinportin pohjoinen väyläosuus, Pasilankadun läntinen väyläosuus Kyllikinportin ja Pasilan poliisiase-
man välillä sekä pieni osuus Veturitien Messuaukion päästä ja Itä-Pasilasta Aleksis Kiven kadun länsipäästä osuus Ratapihantien ja Sähköttäjänsillan välillä sekä Asemapäällikönkadun ja Ratamestarinkadun risteysalueen lähiympäristö.

Kuva 4. Pasilan kartoitetut erikois- ja perustason reitit sekä keskeisimmät toimipisteet. Violetti viiva ilmaisee työmaiden vuoksi kartoittamatta jääneitä katuosuuksia. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 014/2009.

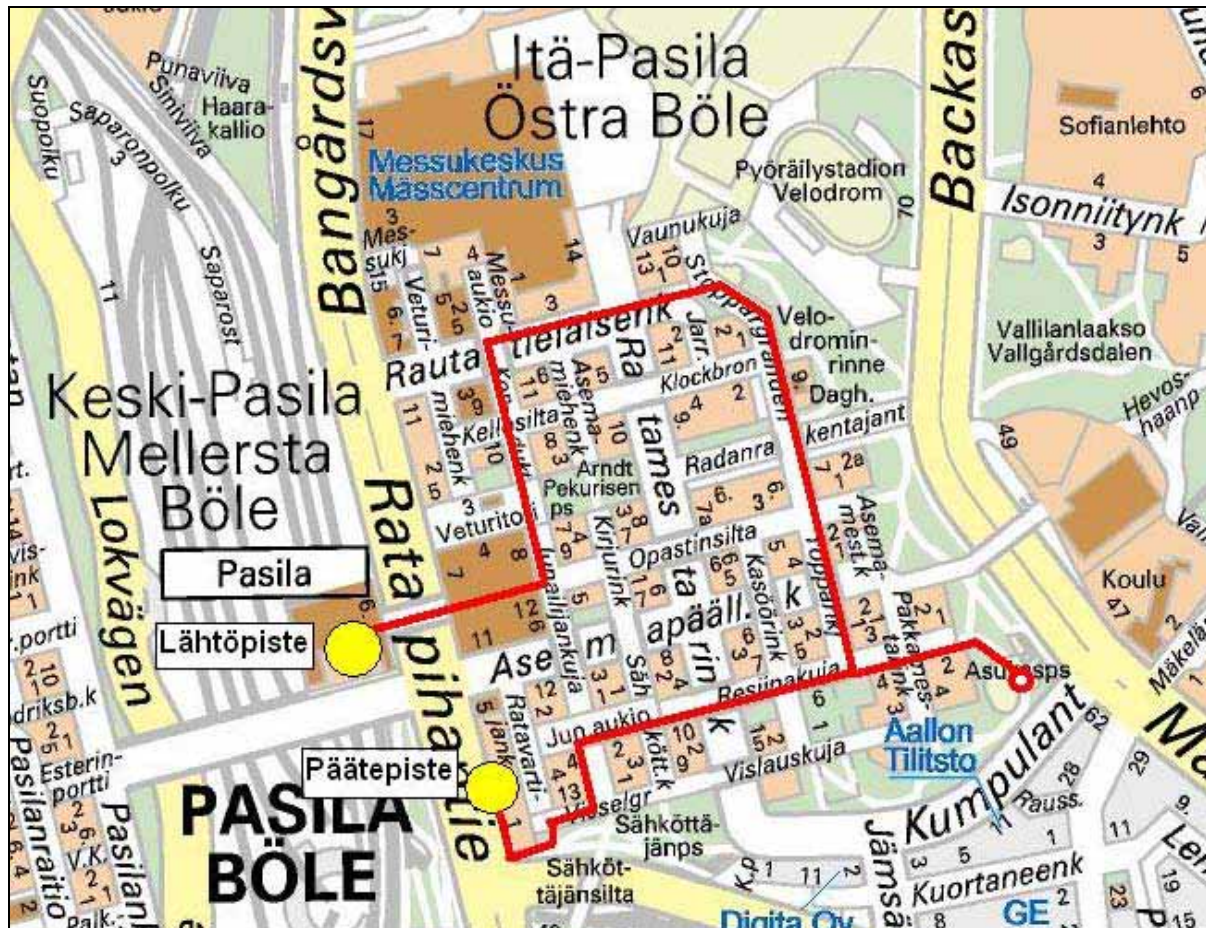
2.3 Sidosryhmien esteettömyyskierros

Sidosryhmille järjestettiin esteettömyyskierros Itä-Pasilassa 9.6.2009. Kierros rajautui vain Itä-Pasilan puolelle, koska esteettömyyden erikoistason reitit ja keskeiset palvelut painottuvat tälle alueelle. Esteettömyyskierroksesta tiedotettiin sidosryhmille lähetettyjen kutsujen lisäksi paikallislehdessä, leikkipuisto Lehdokissa ja leikkipuisto Sannassa sekä Pasilan kirjastossa. Kierrokselle osallistui yhteensä 16 henkilöä: lähialueen asukkaita, vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat, alueella työskenteleviä henkilöitä sekä kaupungin ja konsultin edustajat. Kierroksen aluksi osallistujat kertoivat yleisesti alueilla havaitsemistaan ongelmista ja tarpeista. Kierrosten aikana pysähdyttiin useamman kerran keskustelemaan havaituista ongelmista ja keräämään palautetta (kuva 5). Esteettömyyskierroksilla sekä työn aikana saatu asukaspalaute on pyritty huomioimaan esteettömyysuunnitelmaa laadittaessa.

Esteettömyyskierros alkoi Pasilan aseman edustalta, josta edettiin Opastinsillan kautta Pasilan kirjastolle. Messukeskuksen kautta kuljettiin Rautatieläisenkatua ja Topparikujaa pitkin asukaspuisto Lehdokkiin. Junailijanaukiolla pysähdyttiin Itä-Pasilan palvelutalon edustalle. Lopuksi kuljettiin vielä reitti Junailijankujan ja Vislauskujan kautta päivittäistavarakauppa Lidlin edustalle. Esteettömyyskierroksen reitti on esitetty kuvassa 6.

Kuva 5. Esteettömyyskierrokselle osallistui alueiden asukkaita ja järjestöjen edustajia.

Kuva 6. Pasilan esteettömyyskierroksen reitti. Pohjakartta: Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 014/2009.

2.4 Kartoituksen toteuttaminen

Kesän 2009 aikana kaksi konsultin suunnittelijaa kartoitti suunnittelualueen kevyen liikenteen kulkuväylät, suojatiet, joukkoliikenteen pysäkit ja keskeisten palvelurakennusten sisäänkäynnit. Helsinki kaikille -projektin edustajat kartoittivat suunnittelualueen esteettömyyden erikoistason leikkipuiston. Konsultti käytti työssä kehittämänsä paikkatietokuvauksiin perustuvaa kartoitusmenetelmää, jossa tiedot kartoitettavista kohteista kerättiin maastossa maastotietokoneelle. Toimistolla tiedot siirrettiin paikkatieto-ohjelmaan tietojen analysointia ja havainnollistamista varten. Lähtöaineistona käytettiin myös HKL:lta saatua pysäkkikartoitusaineistoa.

Selkeästi vaaraa aiheuttavat kohteet (törmäys-, kompastumis-, putoamis- ja kiinnitakerumisvaara) sekä pienet korjaustyöt (leikattava kasvillisuus) ilmoitettiin välittömästi rakennusviraston asiakaspalvelujärjestelmään. Suurin osa niistä korjattiin kesän 2009 aikana.

3. ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA LÄNSI- JA KESKI-PASILASSA

3.1 Katuympäristö

Kevyen liikenteen väylien päällysteet ovat Länsi-Pasilassa hyväkuntoisia ja ne täyttävät esteettömyyden tasaisuusvaatimuksen yksittäisiä epätasaisuuksia lukuun ottamatta (kuva 7).

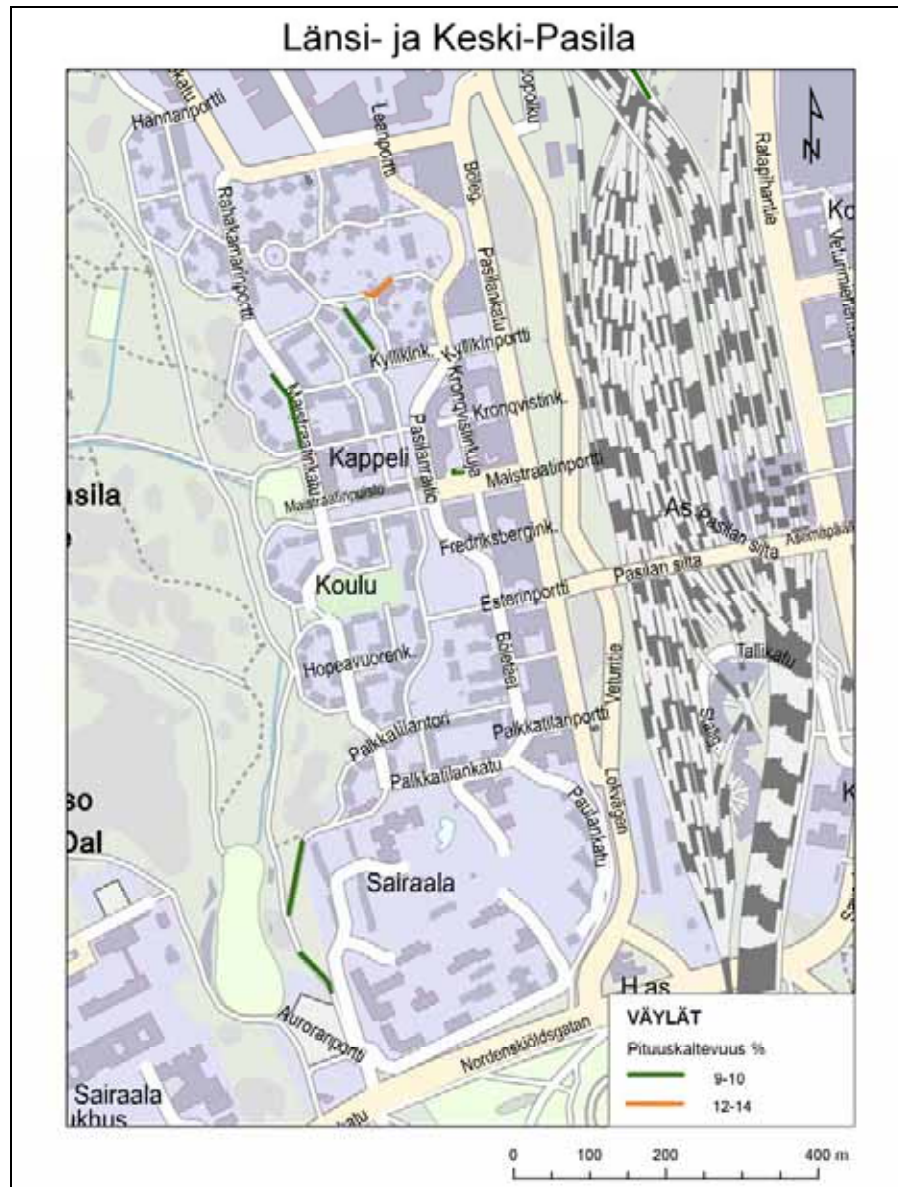
Alueen useimmilla kevyen liikenteen väyliä jalankulku- ja pyöräilyliikenne on erotettu toisistaan maalauksella tai massauksella tai erilaisilla päällystemateriaaleilla. Pasilankadulta jatkuvan Veturitien viereisen kevyen liikenteen väylän kulkumuotojen erotusraidan merkintä on osittain kulunut.

Pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä (yli 8 prosenttia) väyläosuuksia on Pasilan puistotiellä, Eevankadulla, Maistraatinkadulla sekä Nordenskiöldinpolulla (kuva 8).

Palkkatilantori on tällä hetkellä vaatimattomassa kunnossa. Torialueen levähdyspenkit ovat huonokuntoisia. Torista olisi mahdollista kehittää viihtyisämpi alueen asukkaiden kohtauspaikka. Torin läheisyydessä sijaitsee mm. vanhusten palvelutalo ja päiväkot.

Kuva 7. Länsi-Pasilan kartoitetut väylät ovat pääosin hyväkuntoisia.

Kuva 8. Kartoitettujen väylien pituuskaltevat osuudet Länsi- ja Keski-Pasilassa.

3.2 Suojatiet

Jokaisen suojatien molemmista reunatukilinjaista mitattiin reunatuen korkeus kummasakin laidassa. Mittaustulokset pyöristettiin lähimpään senttimetriin. Korkeat reunatuet aiheuttavat selvän esteen pyörätuolilla liikkuvalla henkilöllä tai heikkovoimaisella rollaattorin käyttäjällä. Liian korkeita reunatukia on Rahakamarinportin ja Radiokadun varrella.

Kartoitetulla alueella ei ole syvyydeltään selvästi alle kaksi metrisiä suojatiesaarekkeita.

Reunatuettomassa suojatiessä näkövammaisen henkilö ei pysty määrittelemään jalkakäytävän ja ajoradan rajaa. Liian matalia reunatukia on kartoitetuilla väylillä eri puolilla Länsi-Pasilaa suojateissa ja suojatiesaarekkeissa, etenkin Pasilankadun varrella (kuva 9). Riittävän korkea reunatuki näkövammaiselle henkilölle on 3 cm tai korkeampi.

Kuva 9. Pasilankadun varrella on suojateissä liian matalia reunatukia sekä reunatuettoimia keskisaarekkeita.

Kohtisuoraan reunatukilinjasta lähtevä suojatie varmistaa, että näkövammaisen henkilö voi ottaa suoran ylityssuunnan reunatuesta, eikä kävele vahingossa suojatieltä sivuun. Kartoitetuista suojateistä suurimmassa osassa reunatukilinja on kohtisuora, joitakin selvästi kaarella olevia reunatukilinjoja on eri puolilla Länsi-Pasilaa.

Pasilankadun ja Pasilan asemalta Länsi-Pasilaan vievän sillan risteyksen suojatiejärjestelyt ovat osittain sekavat (kuva 10).

Suojatiemerkinnot ovat alueella hyväkuntoisia.

Kuva 10. Pasilankadun ja Pasilan asemalta Länsi-Pasilaan vievän sillan risteyksen suojatiejärjestelyt ovat osittain sekavat.

3.3 Joukkoliikenteen pysäkit

Länsi-Pasilan joukkoliikenteen pysäkit ovat pääasiassa hyväkuntoisia. Pasilankadun ja Radiokadun varrella on pysäkkejä, joiden katokset ovat syvyydeltään alle 1,5 metriä sekä kaksi katoksetonta pysäkkiä. Myös pysäkit, joissa odotustilan reunatuen korkeus bussin etuoven kohdalla on alle 9 senttimetriä, sijoittuvat näiden katujen varrelle. Matala reunatuki bussin etuoven kohdalla vaikeuttaa heikosti liikkuvan henkilön nousua bussin kyytiin. Kartoitetuista pysäkeistä kolmen kohdalla pyörätie sijaitsee pysäkin edessä. Kartoitetuista pysäkeistä muutamassa etäisyys katoksen pystyrakenteesta reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan ei täytä 1,2 metrin toiminnallista vaatimusta; nämä pysäkit sijaitsevat pääasiassa Pasilanraitien varrella.

Pasilanraitien ja Kyllikinportin varrella on raitioliikenteen pysäkkejä, joissa korotetun pysäkkialueen ja jalkakäytävän välissä on kynnyks. Ilman suojakaidetta kynnykset aiheuttavat kompastumis- ja putoamisvaaran.

3.4 Levähdyspaikat

Länsi-Pasilan kartoitetulla alueella on melko vähän levähdyspaikkoja. Levähdyspenkkejä on lähinnä Pasilan puistotien varrella sekä Palkkatilantorilla. Palkkatilantorin istuimet ovat huonokuntoisia. Muualla levähdyspenkit ovat selkänokallisia ja käsitteellisiä sekä hyväkuntoisia (kuva 11).

Kuva 11. Levähdyspenkki on sijoitettu oikein kovalle ja tasaiselle pinnalle kulkuväylän reunaan.

3.5 Viheralueet

Länsi- ja Keski-Pasilasta kartoitettuihin väyliin kuului Nordenskiöldinpolku Laakson puistossa (kuva 12). Väylä on asfalttipintainen ja hyväkuntoinen sekä valaistu. Väylällä on pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä osuuksia.

Kuva 12. Nordenskiöldinpolku Laakson puiston itälaidalla on hyväkuntoinen ja valaistu, mutta väylällä on jyrkkiä osuuksia.

3.6 Palvelut

Kartoitetulta alueelta tarkistettiin esteettömyyden kannalta tärkeisiin palveluihin johtavien reittien esteettömyys. Länsi- ja Keski-Pasilassa on mm. useita päiväkoteja, vanhusten palvelutalo sekä paljon kaupallisia palveluita. Apteekki sijaitsee Pasilan asemalla, seurakuntatalo Maistraatintorin laidalla. Reitit näihin palveluihin ovat esteettömiä. Posti sijaitsee Rahakamarintorilla päivittäistavarakaupan yhteydessä. Rahakamarintorin reunavyöhykkeen pollarit aiheuttavat törmämisvaaran kaupan edustalla heikkonäköiselle tai sokealle henkilölle. Pasilanraitiolla sijaitsevan päivittäistavarakaupan sisäänkäynnissä on korkea kynnyks. Liikkeen eteen sijoitetut mainoskyltit aiheuttavat törmämisvaaran heikkonäköiselle tai sokealle henkilölle.

Länsi-Pasilan vanhusten palvelutalo sijaitsee Palkkatilantorin laidalla. Palkkatilantorin levähdyspenkit ovat huonokuntoiset ja torialue hyvin vaatimattoman ja hoitamattoman näköinen. Torin läheisyydessä sijaitsee myös päiväkotit ja nuorisotalo.

3.7 Muut huomiot

Useassa kohdin kartoitettua aluetta kevyen liikenteen väylillä on törmäämisvaaran heikkonäköiselle tai sokealle henkilölle aiheuttavia pollareita. Näitä kulkuesteitä ei ole merkitty erottumaan ympäristöstään tarpeeksi selvästi. Tällaisia pollareita on Rahakamarinportin ja Maistraatinkadun rajalla, Rahakamarintorilla, Selmankujalla sekä Pasilan puistotielä (kuva 13).

Kuva 13. Länsi-Pasilan kevyen liikenteen väylillä on useassa kohdin pollareita, jotka eivät erotu ympäristöstään ja aiheuttavat törmäämisvaaran heikkonäköiselle tai sokealle henkilölle.

3.8 Pasilan asema

Pasilan asemasta on tehty esteettömyyskartoitus ja toimenpideohjelma vuonna 2006, minkä vuoksi tämän esteettömyyssuunnitelman yhteydessä ei ollut tarpeellista kartoittaa asemaa. Pasilan asema ympäristöineen tulee muuttumaan huomattavasti tulevina vuosina, kun Keski-Pasilan alue tullaan kaavoittamaan uudelleen. Aseman ympäristön esteettömyydestä tehtiin tässä yhteydessä kuitenkin yleispiirteinen esteettömyystarkastelu, jonka perusteella listattiin asioita, joihin alueen suunnittelun yhteydessä tulee kiinnittää huomiota.

4. LÄNSI- JA KESKI-PASILAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Toimenpiteiksi on nostettu investointia tai suunnittelua vaativat kohteet sekä rakenteellisen kunnossapidon töitä. Toimenpiteet on jaoteltu vastuualueittain eri hallintokunnille kuuluviksi. Toimenpiteet on esitetty liitteessä 1 Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartalla.

Selkeästi vaaraa aiheuttavat kohteet (törmäys-, kompastumis-, putoamis- ja kiinnitakerumisvaara) sekä pienet korjaustyöt (leikattava kasvillisuus) ilmoitettiin välittömästi rakennusviraston asiakaspalvelujärjestelmään. Suurin osa niistä korjattiin kesän 2009 aikana.

4.1 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet

Kun alueen erotteluraitoja uudistetaan, ne tulee toteuttaa massaamalla. Muun muassa Pasilankadulta jatkuvalla Veturitien osuudella pyöräilyn ja jalankulun välisen erotusraidan merkintä on osittain kulunut.

Radiokadun ja Leanportin risteysalueen suojatiet ja suojatiesaarekkeet eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia. Suojatiet saarekkeineen tulee rakentaa uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevan tyyppipiirustuksen 29263/1 perustason ratkaisun mukaisesti, kuva 14, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 1 (liite 1).

Kuva 14. Radiokadun ja Leanportin risteysalueen suojatiet saarekkeineen tulee rakentaa uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevan tyyppipiirustuksen 29263/1 perustason ratkaisun mukaisesti, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 1.

Länsi-Pasilassa on useassa kohdin törmäämisvaaran heikkonäköiselle tai sokealle henkilölle aiheuttavia pollareita. Pollaririvistöjen kohdille tulee asentaa kummallekin puolelle 600mm leveä varoitusalue mustista lohkopintaisista noppakivistä ja metallisten pollareiden huomioteippaukset tulee uusia, kuva 15, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 2. Pasilan aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä tulee tarkastella pollareiden toimiva kokonaisuus (sijoitus ja tarpeellisuus).

Kuva 15. Metallisten pollareiden huomioteippaukset tulee uusia ja pollaririvistöjen kohdille tulee asentaa kummallekin puolelle 600 mm leveä varoitusalue mustista lohkopintaisista noppakivistä, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 2.

Pasilan puistotien ja Eevankadun jyrkkien väyläosuuksien toiselle laidalle tulee asentaa käsijohteet korkeudelle 900 mm, kuvat 16 ja 17, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 3.

Kuva 16. Pasilan puistotiellä on kohta, jossa väylän vieressä olevaa kaltevaa tonttialuetta on vaikea havaita. Toimenpiteeksi esitetään käsijohteen asentamista kulkuväylän reunaan, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 3.

Kuva 17. Jyrkkiä väyläosuksia on mm. Eevankadulla, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 3.

Palkkatilantoria tulee kehittää kokonaisvaltaisesti perustason esteettömäksi ja viihtyisäksi oleskelu- ja toiminta-aukioksi. Kehittämistä kaipaavat erityisesti levähdyspaikat, tasoerojärjestelyt, valaistus ja kaupunkikuvallinen ilme yleisesti. Toimenpiteet suunnitellaan SuRaKu-ohjekortin 2 Kävelykadut ja aukiot perustason ratkaisujen mukaisesti, kuva 18, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 4.

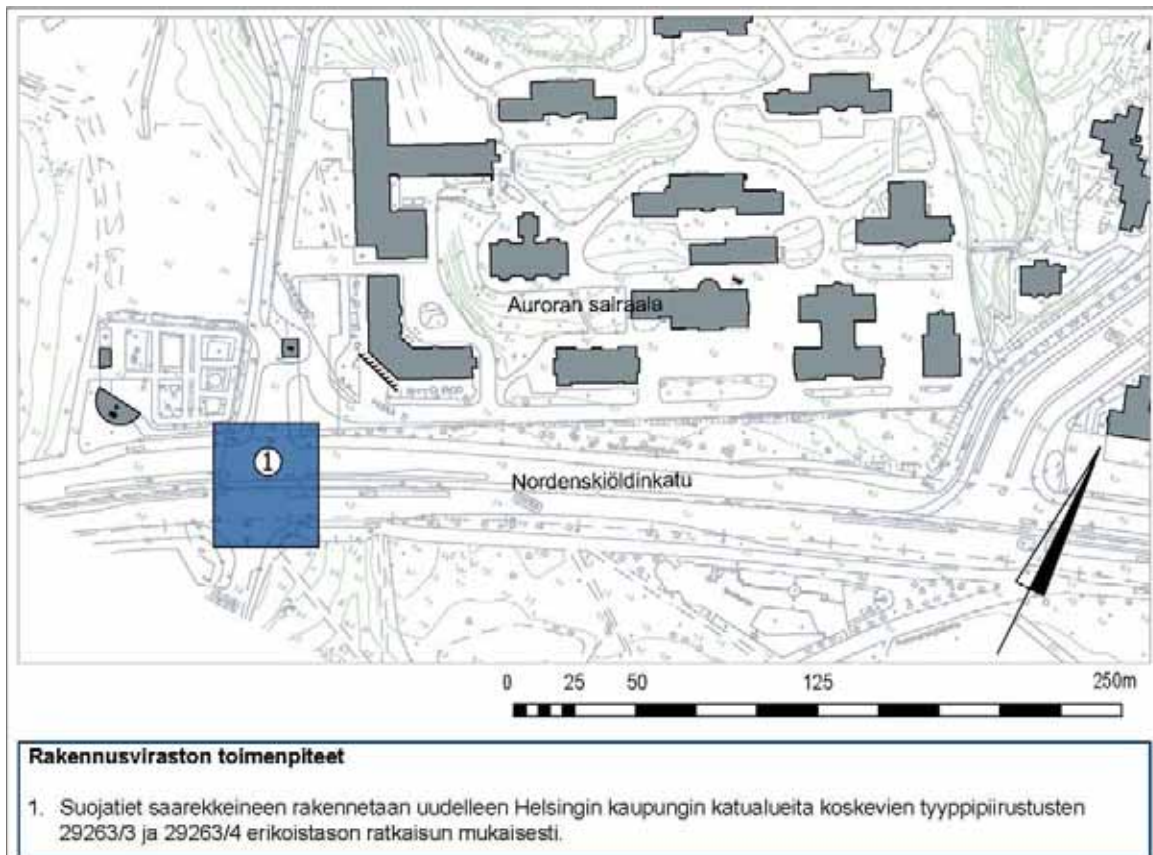

Kuva 18. Palkkatilantoria tulee kehittää kokonaisvaltaisesti perustason esteettömäksi ja viihtyisäksi oleskelu- ja toiminta-aukioksi, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 4.

Kulku Nordenskiöldinkadulta Auroran sairaalaan Auroranportin kautta on määritelty esteettömyyden erikoistason reitiksi. Risteysalueen suojatiet saarekkeineen tulee rakentaa uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/3 ja 29263/4 erikoistason ratkaisun mukaisesti, kuvat 19 ja 20 (Nordenskiöldinkadun toimenpidekartta).

Kuva 19. Auroranportin ja Nordenskiöldinkadun risteysalueen suojatiet saarekkeineen tulee rakentaa uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/3 ja 29263/4 erikoistason ratkaisun mukaisesti, Nordenskiöldinkadun toimenpidekartta kuva 20.

Rakennusviraston toimenpiteet

1. Suojatiet saarekkeineen rakennetaan uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/3 ja 29263/4 erikoistason ratkaisun mukaisesti.

Kuva 20. Nordenskiöldinkadun toimenpidekartta.

4.2 Kaupunkisuunnitteluviraston ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhteiset toimenpiteet

Keski-Pasila tulee muuttumaan tulevina vuosina huomattavasti. Alueelle tullaan kaavoittamaan asutusta, liiketiloja ja palveluita. Keski-Pasilaan syntyvän uuden keskustan on tarkoitus yhdistää rautatien erottamat Itä- ja Länsi-Pasilan alueet eheäksi kokonaisuudeksi. Keski-Pasilan rakentaminen alkaa lähivuosina.

Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 7. Keski-Pasilan ydinalueen pohjois- ja etälaidoille sijoittuvia itä-länsi-suuntaisia kevyen liikenteen yhteyksiä tulee kehittää. Asemakaavoituksessa sekä alueen yleis- ja rakennussuunnittelussa sekä toteutuksessa tulee ottaa huomioon esteettömyyden erikoistason mukaisen ympäristön vaatimukset. Erityisesti tulee varmistaa seuraavat asiat:

- riittävän väljät ja esteettömyysohjeiden mukaiset kulkuväylät ja suojatiet
- ohjeiden mukaiset esteettömät saattoliikenteen ja le-paikkojen järjestelyt
- palvelupisteiden esteettömyys
- riittävä ja hyvälaatuinen valaistus
- hyvä akustiikka
- esteettömät joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyt sekä yhteydet joukkoliikenteen pysäkeille
- näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden opastus ja esteetön toimiminen myös poikkeustilanteissa
- kaikkien edellä mainittujen ympäristöjen ja järjestelmien suunnittelussa varmistetaan, että korkeatasoinen hoito ja kunnossapito on mahdollista.

4.3 Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet

Matala reunatuki bussin etuoven kohdalla vaikeuttaa heikosti liikkuvan henkilön nousua bussin kyytiin. Radiokadun ja Pasilankadun bussipysäkkien odotusalueet tulee korottaa Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/9, 29263/10 ja 29263/11 mukaisesti, kuva 21, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 5.

Kuva 21. Radiokadun ja Pasilankadun bussipysäkkien odotusalueet tulee korottaa Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/9, 29263/10 ja 29263/11 mukaisesti, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 5.

Pasilanraition ja Kyllikinportin varrella on raitioliikenteen pysäkkejä, joissa korotetun pysäkkialueen ja jalkakäytävän välissä on kynnyks. Pysäkkialueen ja jalkakäytävän välisen kynnyksen kohdalle tulee asentaa alajohteellinen avokaide estämään kompastumista. Kaide tulee varustaa pysäkkialueen tasosta 60-100 mm korkeudelle sijoittuvalla alajoh-teella, kuva 22, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 6. Kaiteiden asennukses-sa tulee kiinnittää huomiota pysäkkialueelle kulkemisen ja sieltä poistumisen sujuvuuteen.

Kuva 22. Pysäkkialueen ja jalkakäytävän välisen kynnyksen kohdalle tulee asentaa alajohteellinen avokaide estämään kompastumista, Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 6.

5. ESTEETTÖMYYDEN NYKYTILA ITÄ-PASILASSA

5.1 Katuympäristö

Itä-Pasilassa on useita kevyen liikenteen väyläosuuksia, joilla kulkupintojen laatoitus on halkeillut ja epätasainen (kuva 23). Kaikilla väyläosuuksilla halkeamat eivät nykytilanteessa aiheuta vaaraa, mutta ovat esteettinen haitta. Tulevaisuudessa laatoitukselle kuitenkin on odotettavissa uusimistarve.

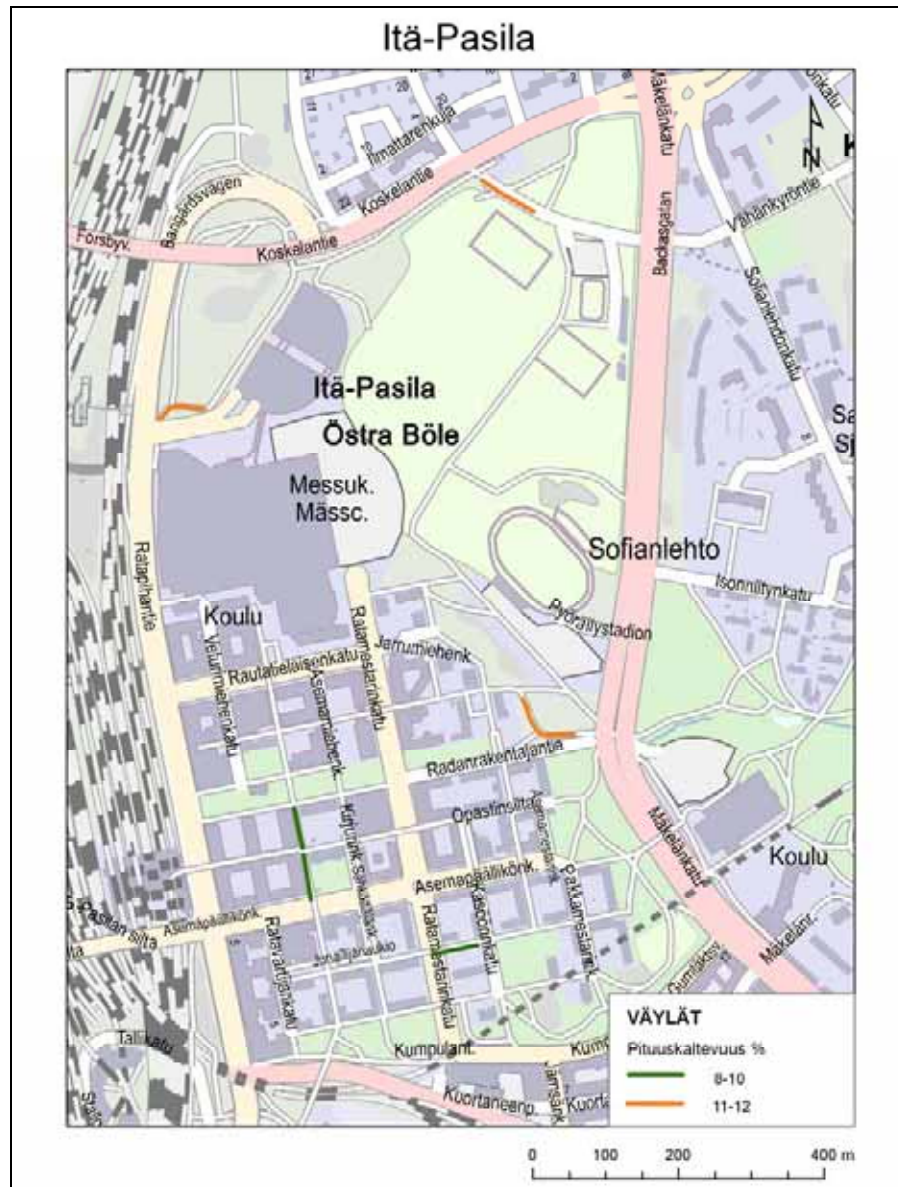
Kaduilla, joilla on joukkoliikenteen pysäkkejä (Ratamestarinkatu, Asemapäällikönkatu, Ratapihantie ja Rautatieläisenkatu), on pyöräily ja jalankulku erotettu toisistaan. Yleisenä erotteluperiaatteena on käytetty kulkuväylien erilaisia pintamateriaaleja.

Junailijanaukion sekä Junailijankujan ja Kirjurinkujan välisen aukion betonilaatoitus on halkeillutta ja epätasaista. Junailijanaukion täysikasvuinen puusto tekee aukioista vihreän ja antaa hyvän lähtökohdan aukion kehittämiseen viihtyisäksi oleskelu- ja toimintapaikaksi. Nykytilassa portaat ja istutusalueet estävät tilan esteetöntä käyttöä.

Pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä (yli 5 % kaltevuus) erikoistason väyläosuuksia on Junailijankujalla. Perustason reiteillä pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä väyläosuuksia (yli 8 % kaltevuus) on Resiinakujalla, Raviradanmäellä, Velodrominrinteellä sekä Käpylän urheilu- ja puiston läpi johtavalla puistoväylällä (kuva 24).

Kuva 23. Itä-Pasilalle tyypillinen laatoitus on useilla väyläosuuksilla ja aukioilla halkeillut ja epätasainen.

Kuva 24. Kartoitettujen väylien pituuskaltevat osuudet Itä-Pasilassa.

5.2 Suojatiet

Jokaisen suojatien molemmista reunatukilinoista mitattiin reunatuen korkeus kummasakin laidassa. Mittaustulokset pyöristettiin lähimpään senttimetriin. Korkeat reunatuet aiheuttavat selvän esteen pyörätuolilla liikkuvalla henkilöllä tai heikkovoimaisella rollaattorin käyttäjälle. Tällaisia reunatukia on paljon eri puolilla Itä-Pasilaa, etenkin Rautatie-läisenkadun, Ratamestarinkadun ja Asemapaälliköncadun suojateissa ja suojatiesaarek-keissa.

Reunatuettomassa suojatiessä näkövammaisen henkilö ei pysty määrittelemään jalka-käytävän ja ajoradan rajaa. Liian matalia reunatukia on muutamissa suojateissa ja suo-ja-tiesaarekkeissa eri puolilla Itä-Pasilaa. Riittävän korkea reunatuki näkövammaiselle hen-ki-lölle on 3 cm tai korkeampi.

Kartoitetuista suojatiesaarekkeista vain muutama on syvyydeltään alle kaksi metriä.

Kohtisuoraan reunatukilinjasta lähtevä suojatie varmistaa, että näkövammaisen henkilö voi ottaa suoran ylityssuunnan reunatuesta, eikä kävele vahingossa suojatieltä sivuun.

Kartoitetuista suojateistä suurimmassa osassa reunatukilinja on kohtisuora. Asemapäällikönkadulla ja Rautatieläisenkadulla on suojateitä, joiden reunatukilinja on selvästi kaarella.

Ratapihantien ja Asemapäällikönkadun risteysalue on kokonaisuudessaan turvattoman tuntuinen (kuva 25). Liikennevaloissa ylitysaika on liian lyhyt ja suojatiesaarekkeet ovat kapeita. Risteysalue on hyvin vilkasliikenteinen.

Suojatiemerkinnot ovat alueella pääosin hyväkuntoisia.

Kuva 25. Pasilan aseman edustan risteysalueen suojatiejärjestelyt eivät täytä esteettömyyden erikoistason vaatimuksia.

5.3 Joukkoliikenteen pysäkit

Itä-Pasilan joukkoliikenteen pysäkit sijoittuvat pääkatujen varteen ja ovat helposti saavutettavissa eri puolilta aluetta. Pysäkit ovat hyväkuntoisia. Kartoitetulla alueella on joitakin katoksettomia pysäkkejä sekä yksi pysäkkipari, jonka katokset ovat syvyydeltään alle 1,5 metriä. Kartoitetuista pysäkeistä kahden kohdalla pyörätie sijaitsee pysäkin edessä. Etenkin Ratapihantiellä ja Ratamestarinkadulla on pysäkkejä, joissa ei täyty 1,2 metrin etäisyys katoksen pystyrakenteesta reunatuen ajoradan puoleiseen reunaan.

5.4 Levähdyspaikat

Itä-Pasilan kartoitetulla alueella on melko vähän levähdyspaikkoja. Levähdyspenkkejä on muutamalla aukiolla ja viheralueella, mutta ei juurikaan väylien varrella. Istuimet ovat suurimmaksi osaksi selkänokallisia mutta käsituettomia.

5.5 Viheralueet

Itä-Pasilassa kartoitettuihin väyliin kuului puistokäytäviä Raviradanmäellä, Käpylän urheilupuistossa, Velodrominrinteellä sekä Sähköttäjänpuistossa. Käpylän urheilupuiston läpi kulkeva väylä on sorapintainen ja tasainen (kuva 26). Raviradanmäen ja Velodrominrinteen puistokäytävät ovat pituuskaltevuudeltaan jyrkkiä. Väylät ovat asfalttipintaisia ja hyväkuntoisia. Sähköttäjänpuiston väylä on sorapintainen ja tasainen. Kaikki puistokäytävät ovat valaistuja.

Kuva 26. Käpylän urheilupuiston poikki kulkeva väylä on hyväkuntoinen ja valaistu.

5.6 Portaat ja luiskat

Itä-Pasilalle tyypillisessä kaupunkirakenteessa on kahdelle tasolle eroteltu kevyt liikenne ja moottoriajoneuvoliikenne (kuva 27). Tämän vuoksi alueella on paljon tasoeroja, joiden välillä on portaita ja luiskia.

Kuva 27. Itä-Pasilalle tyypillinen kaupunkirakenne erottelee kevyen liikenteen ja moottoriajoneuvoliikenteen eri tasolle. Värilliset käsijohteet tuovat väriä kaupunkikuvaan ja helpottavat orientoitumista.

Portaat ovat pääosin hyväkuntoisia. Suurimmassa osassa portaita ei ole askelmien etureunan kontrastiraitaa tai varoitusaluetta portaiden alkamis- ja päättymiskohdassa. Portaatt ja niiden yhteydessä olevat lastenvaunuluiskat ovat jyrkkiä. Osaan portaista on uusittu käsijohteet (kuva 28). Vanhemmissa malleissa käsijohde on vain yhdellä korkeudella eikä käsijohde jatku portaan tai luiskan alkamis- ja päättymiskohdan yli. Käsijohteet eivät kaikissa tapauksissa jatku yhtenäisinä koko portaan tai luiskan pituudelta, vaan katkeavat välillä esimerkiksi sillan reunapalkin kohdalla. Halkaisijaltaan liian paksut käsijohteet vaikeuttavat kiinnipitämistä. Värilliset käsijohteet ja kaiteet ovat osa Itä-Pasilan kaupunkikuvaa ja helpottavat orientoitumista.

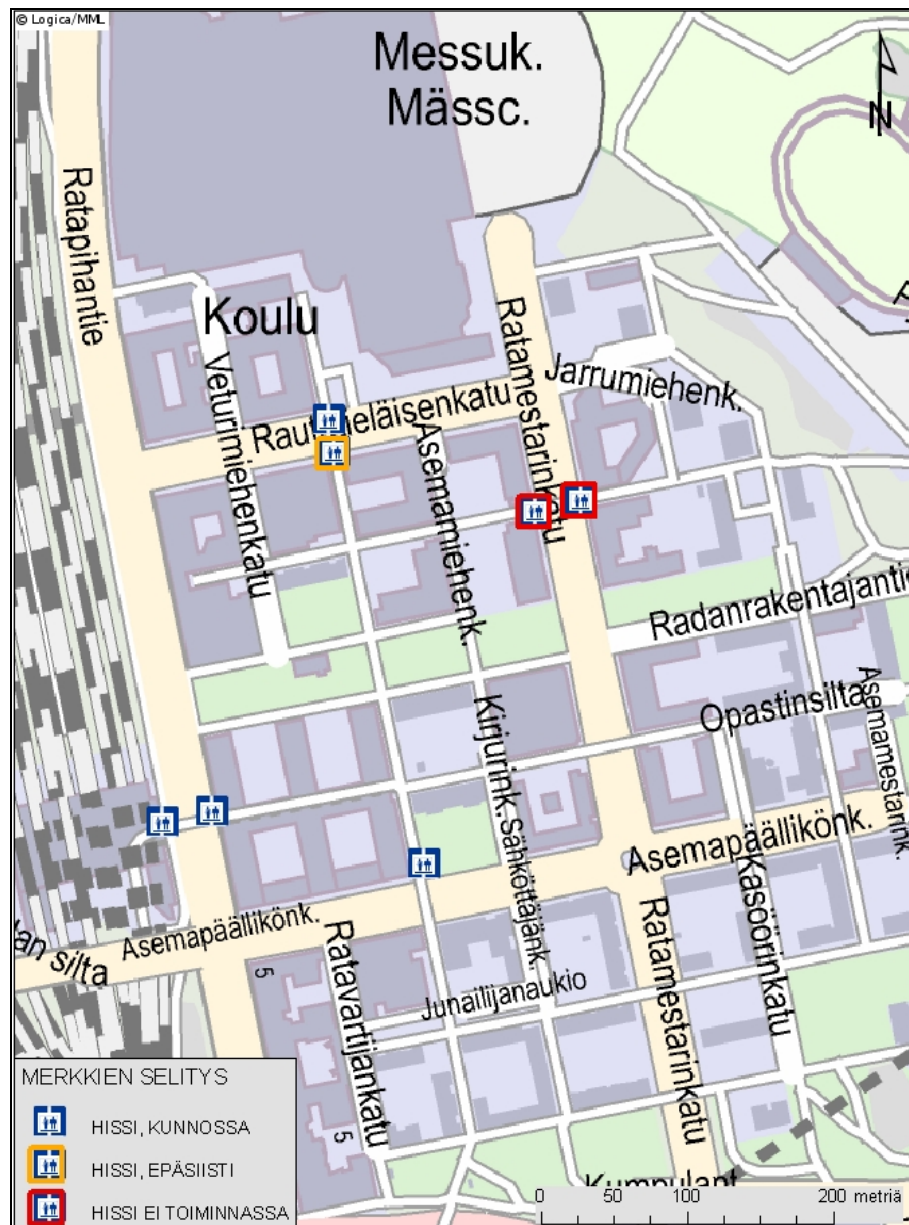
Kuva 28. Osaan Itä-Pasilan portaista on uusittu käsijohteita.

5.7 Hissit

Itä-Pasilan kaupunkirakenteen vuoksi alueella on myös useita hissejä. Kaikkien toimivien hissien mitoitus ja painikkeiden sijainti täyttävät esteettömyyden vaatimukset. Junailijankujalla kirjaston ja Akava-talon välissä sijaitseva hissi on epäsiisti, mikä vaikuttaa käyttömukavuuteen (kuva 29). Kellosillalla sijaitsevat hissit eivät ole käytössä. Kartoitetun alueen hissit on esitetty kuvassa 30. Alueen hisseistä Messukeskuksen aukiolla sijaitsevan hissien huoltovastuu kuuluu Helsingin kaupungille. Junailijankujalla kirjaston ja Akava-talon välissä sijaitsevan hissien huoltovastuu kuuluu yhteisesti kirjastolle ja yksityiselle kiinteistölle. Muiden hissien huoltovastuu kuuluu yksityisille kiinteistöille.

Kuva 29. Epäsiisteys vaikuttaa hissien käyttömukavuuteen.

Kuva 30. Kartalla on kuvattu kartoitetut hissit ja niiden kunto.

5.8 Palvelut

Kartoitetulta alueelta tarkistettiin esteettömyyden kannalta tärkeisiin palveluihin johtavien reittien esteettömyys. Alueella on seurakunnan toimipiste, kirjasto, päiväkoteja, vanhusten palvelutalo sekä palveluasuntoja. Pieniä kaupallisia palveluita sijaitsee eri puolilla Itä-Pasilaa. Posti sijaitsee Asemapäällikönkadulla päivittäistavarakaupan yhteydessä. Liikkeen sisäänkäynneissä on korkeita kynnyksiä ja huonot luiskajärjestelyt.

Kirjaston sisäänkäynnin luiska on kapea ja luiskan alkamiskohdassa on kynnyks. Portaiden käsijohde loppuu ennen kuin viereinen luiska saavuttaa saman tason ylätasanteen kanssa ja aiheuttaa vaaran astua epähuomiossa luiskan puolelle (kuva 31). Tarvittavista toimenpiteistä on jo keskusteltu kirjaston edustajien ja kiinteistöviraston tilakeskuksen isännöitsijän kanssa kesällä 2009.

Kuva 31. Kirjaston sisäänkäynnin portaiden käsijohte ei ulotu viereisen luiskan loppuun asti luiskan yläpäässä. Käsijohteeseen lukitut pyörät estävät käsijohteen käytön.

Pasilan toimintakeskuksen tilat on peruskorjattu vuonna 2004. Toimintakeskuksen tilat soveltuvat liikumis- ja toimimisesteiselle henkilölle. Itä-Pasilan palvelutalo sijaitsee Junailijanaukion laidalla. Reitti palvelutalon sisäänkäynnille on esteetön, mutta Junailijanaukion portaat ja istutusalueet estävät aukion esteetöntä käyttöä (kuva 32).

Kuva 32. Junailijanaukiota voisi kehittää viihtyisämmäksi oleskelutilaksi mm. viereisen palvelutalon asukkaille.

5.9 Muut huomiot

Opastus Pasilan asemalta kirjastolle on huomaamaton. Opastinsillan ja Junailijankujan risteyksessä sijaitseva kirjaston opaskyltti on sijoitettu hieman liian korkealle. Kesäaikaan viereisen puun lehvästö peittää kyltin näkyvyyttä (kuva 33). Opaskyltin korkeuden muuttamisesta on ilmoitettu rakennusviraston asiakaspalautejärjestelmään.

Kuva 33. Opastus Pasilan kirjastolle on huomaamaton.

Resiinakujan itäpäässä, Pakkamestarinkatu 2:ssa sijaitsevan Pasilan toimintakeskuksen kohdalla on vaara, että rakennuksen kulman takaa tuleva henkilö törmää Resiinakujaa pitkin ajavaan pyöräilijään. Rakennuksen toisessa kulmassa Resiinakujan puolella on graniittikuutio, joka estää pyöräilijää ajamasta rakennuksen reunassa, mutta Resiinakujan itäpään kulmassa ajoestettä ei ole (kuva 34).

Kuva 34. Pasilan toimintakeskuksen kulman takaa tuleva henkilö saattaa törmätä Resiinakujaa pitkin ajavaan pyöräilijään.

5.10 Leikkipuisto Lehdokki

Helsinki kaikille –projekti on asettanut tavoitteeksi, että jokaiselta esteettömyysuunnitelman tai sen viereisen kaupunginosan alueelta valitaan yksi leikkipuisto, jota kehitetään esteettömäksi, kaikille soveltuvaksi leikkipuistoksi. Leikkipuiston sijainnin tulee olla keskeinen ja sen tulee sijaita kaupunkirakenteessa niin, että sinne on esteettömät yhteydet myös joukkoliikenteellä.

Pasilan esteettömäksi kehitettäväksi leikkipuistoksi oli jo aikaisemmin valittu leikkipuisto Lehdokki. Helsinki kaikille –projekti kartoitti leikkipuiston kesän 2009 aikana. Leikkipuisto Lehdokki sijaitsee Itä-Pasilassa Resiinakujan päässä. Leikkipuiston piha-alue peruskorjattiin syksyllä 2008 esteettömyyden perustason leikkipuistokriteerejä apuna käyttäen, ja jatkossa leikkipuistoa tulee kehittää edelleen erikoistason leikkipuiston vaatimusten mukaisiksi.

Alueella ei ole varsinaista leikkipuistorakennusta, vaan leikkipuistotoiminnan käyttämät sosiaalityilat sijaitsevat Pasilan asukastalon läheisyydessä Kasöörinkatu 3:ssa. Puistosta ei ole opastusta sosiaalityloihin. Henkilökunta joutuu kulkemaan noin 300 metrin matkan lasten kanssa sosiaalityloista puistoon ja takaisin. Puiston aukioloaikoina puiston käyttäjät saavat käydä viereisen päiväkotin wc:ssä, mutta tämä on hankalaa mm. päiväkodin päiväunirytmien takia. Leikkipuiston käyttäjillä ei ole pääsyä päiväkodin esteettömään wc:hen.

Leikkipuisto Lehdokissa on huomioitu hyvin esteettömyyden perustason leikkipuiston vaatimukset, mutta erikoistason erityisimpiä ratkaisuja ja leikkivälineitä ei ole toteutettu puistossa. Suurimpina puutteina erikoistason vaatimuksista on erikoistasolta vaadittavien leikkivälineiden puute: liukumäkeen ei pääse kuin portaita pitkin (liukumäkeen liittyvään leikkivälineeseen pääsee luiskaa pitkin, mutta ei itse liukuun asti), hiekkalaatikon yhteydessä ei ole hiekkapöytää eikä mahalautaa ja alueelta ei löydy esteetöntä keinua isomille lapsille. Suuri puute on myös esteettömän wc:n ja ylipäänsä sisätilan puuttuminen leikkipuistoalueelta. Leikkipuiston kalusteissa ei ole huomioitu esteetöntä käyttöä.

Perusesteettömyydestä on kuitenkin huolehdittu hyvin. Leikkialue on kokonaisuudessaan aidattu. Portti aukeaa riittävän leveänä, jotta kulkemaan pääsee myös apuvälineiden kanssa. Alueen pintamateriaaleina on käytetty helpokulkuista asfalttia ja leikkivälineiden läheisyydessä turva-alustaa. Vauhdikkaat ja liikkuvat leikkivälineet on sijoitettu leikkialueen reunoille. Osan leikkivälineistä sijainti on korostettu kulkupinnasta erottuvilla kontrastiväreillä. Hiekkalaatikon ja kahluualtaan reunat on korotettuja, jolloin niille on helppo siirtyä istumaan tai makailemaan pyörätuolista. Leikkivälineissä on osittain käytetty materiaalina kierrätysmuovia, joka on hyvä materiaali esteettömyyden kannalta.

6. ITÄ-PASILAN KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Toimenpiteiksi on nostettu investointia tai suunnittelua vaativat kohteet sekä rakenteellisen kunnossapidon töitä. Toimenpiteet on jaoteltu vastuualueittain eri hallintokunnille kuuluviksi. Toimenpiteet on esitetty liitteessä 2 Itä-Pasilan toimenpidekartalla.

Selkeästi vaaraa aiheuttavat kohteet (törmäys-, kompastumis-, putoamis- ja kiinnitaker-tumisvaara) sekä pienet korjaustyöt (leikattava kasvillisuus) ilmoitettiin välittömästi rakennusviraston asiakaspalvelujärjestelmään. Suurin osa niistä korjattiin kesän 2009 aikana.

6.1 Rakennusviraston katu- ja puisto-osaston toimenpiteet

Esteettömyyden erikoistason reiteillä sijaitseviin portaisiin ja luiskiin tulee asentaa käsi-johteet kahdelle korkeudelle 900 mm ja 700 mm. Lisäksi tulee asentaa käsijohde lasten-vaunuluiskan ja portaan väliin. Porrasaskelmien kärkiin tulee toteuttaa kontrastiraidat. Porrasjuoksujen ylä- ja alapäihin tulee asentaa kontrastiväriset varoitusalueet. Kun kulkuväylä johtaa suoraan portaaseen, varoitusalueen syvyys on 1200 mm, muulloin syvyys on 600 mm. Portaot käsijohteineen rakennetaan SuRaKu-ohjekortin 3 (tasoerot) erikois-tason ratkaisun mukaisesti. Kuva 35, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 1 (liite 2).

Esteettömyyden perustason reiteillä sijaitseviin portaisiin ja luiskiin tulee asentaa käsi-johteet kahdelle korkeudelle 900 mm ja 700 mm. Portaot sijaitsevat erityisen tärkeillä perustason reiteillä. Lisäksi tulee asentaa käsijohde lastenvaunuluiskan ja portaan väliin. Kunkin porrasjuoksun ylimmän ja alimman porrasaskelman kärkeen toteutetaan kontrastiraita. Porrasjuoksujen ylä- ja alapäihin asennetaan kontrastiväriset varoitusalueet. Kun kulkuväylä johtaa suoraan portaaseen, varoitusalueen syvyys on 1200 mm, muulloin syvyys on 600 mm. Portaot käsijohteineen rakennetaan SuRaKu-ohjekortin 3 (tasoerot) perustason ratkaisun mukaisesti. Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 1.

Uusia käsijohteita suunniteltaessa tulee erityistä huomiota kiinnittää käsijohteen jatkumiseen yhtenäisenä koko portaon matkalla. Nykyisin useissa portaissa käsijohteet katkeavat esimerkiksi sillan reunapalkin kohdalla.

Kuva 35. Itä-Pasilassa on paljon portaita ja luiskia, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 1.

Junailijankujan jyrkkien väyläosuuksien seinänvierustoille tulee asentaa käsijohteet kahdelle korkeudelle 900 mm ja 700 mm, kuva 36, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 1.

Kuva 36. Junailijankujan jyrkkien väyläosuuksien seinänvierustoille tulee asentaa käsijohteet kahdelle korkeudelle 900 mm ja 700 mm, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 1.

Asemapäällikönkadun ja Ratamestarinkadun suojatiet saarekkeineen tulee rakentaa uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/1, 29263/2 ja 29263/3 perustason ratkaisun mukaisesti. Ratapihantien risteys tulee toteuttaa erikoistason ratkaisun mukaisesti, kuva 37, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 2.

Kuva 37. Asemapäällikönkadun ja Ratamestarinkadun suojatiet saarekkeineen tulee rakentaa uudelleen Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/1, 29263/2 ja 29263/3 mukaisesti, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 2.

Ratamestarinkadun ja Ratapihantien vaurioitunut ja epätasainen betonilaatoitus tulee korjata, kuva 38, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 3.

Kuva 38. Ratapihantiellä betonilaatoitus on halkeillut ja epätasainen ja se tulee vaihtaa muun katujakson kanssa yhdenmukaiseksi betonikiveykseksi, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 3.

Junailijanaukiolle tulee laatia kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma, jossa otetaan erityisesti huomioon viereisen palvelutalon asukkaiden mahdollisuudet käyttää aluetta virkistäytymiseen ja muuhun toimintaan. Toimenpiteet suunnitellaan SuRaKu-ohjekortin 2 Kävelykadut ja aukiot erikoistason ratkaisujen mukaisesti, kuva 39, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 4.

Kuva 39. Junailijanaukiota tulee kehittää kokonaisvaltaisesti viihtyisäksi ja esteettömäksi kaupunkiaukioksi, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 4.

Resiinakujan ja Junailijankujan eteläpäädyn vaurioitunut ja epätasainen betonilaatoitus tulee korjata. Jyrkille kulkuväyläjaksoille tulee asentaa käsijohteet korkeudelle 900 mm, kuva 40, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 5.

Kuva 40. Resiinakujan betonilaatoitus on epätasainen ja paikoin vaurioitunut ja se tulee korjata, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 5.

6.2 Rakennusviraston ja yksityisen kiinteistön yhteiset toimenpiteet

Junailijankujan ja Kirjurinkujan välisen aukion betonilaatoitus tulee korjata. Paikkaa tulee kehittää kokonaisvaltaisesti esteettömäksi ja viihtyisämmäksi kaupunkiaukioksi. Suunnittelussa tulee huomioida erityisesti hyvä valaistus ja esteettömät levähdyspenkit. Toimenpiteet suunnitellaan SuRaKu-ohjekortin 2 Kävelykadut ja aukiot erikoistason ratkaisujen mukaisesti, kuva 41, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 6.

Kuva 41. Aukiota tulee kehittää kokonaisvaltaisesti esteettömäksi ja viihtyisäksi, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 6.

6.3 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston, Helsingin kaupungin liikennelaitoksen ja rakennusviraston yhteiset toimenpiteet

Toteutetaan Rautatieläisenkadulle laadittu liikennesuunnitelma (kuva 42). Alueen suojatiet keskikorokkeineen tulee parantaa Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppi-
piirustusten 29263/1, 29263/2 ja 29263/3 perustason ratkaisun mukaisesti. Bussipysäkit parannetaan Helsingin kaupungin katualueita koskevien tyyppipiirustusten 29263/9, 29263/10 ja 29263/11 mukaisesti, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 7.

Kuva 42. Rautatieläisenkadun liikennesuunnitelma

6.4 Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimenpiteet

Ratapihantien Opastinsillan alla sijaitsevan raitioliikenteen pysäkkialueen ja jalkakäytävän välisen kynnyksen kohdalle tulee asentaa alajohteellinen avokaide estämään kompastumista. Kaide tulee varustaa pysäkkialueen tasosta 60-100 mm korkeudelle sijoituvalla alajohteella. Kuva 43, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 8. Kaiteiden asennuksessa tulee kiinnittää huomiota pysäkkialueelle kulkemisen ja sieltä poistumisen sujuvuuteen.

Kuva 43. Pysäkkialueen ja jalkakäytävän väliin jäävän kynnyksen kohdalle tulee asentaa alajohteellinen avokaide, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 8.

6.5 Kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston ja rakennusviraston yhteiset toimenpiteet

Pakkamestarinkatu 2:ssa sijaitsevan Pasilan toimintakeskuksen päädyn itäkulmalle tulee lisätä törmäysvaaran estämiseksi samanlainen graniittikuutio, kuin rakennuksen toisessa kulmassa on. Kuution ympärille tulee asentaa 600 mm leveä varoitusalue vaaleista, lohkopintaisista noppakivistä. Kuutio estää Resiinakujaa pitkin ajavaa pyöräilijää ajamasta aivan rakennuksen reunassa. kuva 44, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 9.

Kuva 44. Pasilan toimintakeskuksen Resiinakujan itäpään kulmalle tulee lisätä samanlainen graniittikuutio kuin rakennuksen toisessa kulmassa on sekä asentaa kuution ympärille 600 mm leveä varoitusalue, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 9.

6.6 Kiinteistöviraston tilakeskuksen ja Helsingin kaupunginkirjaston yhteiset toimenpiteet

Kirjaston sisäänkäyntialueen luiska- ja porrasjärjestelyt tulee rakentaa esteettömyyden erikoistason vaatimusten mukaisiksi. Kirjaston portaiden käsijohdetta jatketaan ylätasanteella koko luiskan reunan matkalta. Portaen alaosan nykyinen käsijohde oikaistaan siten, että käsijohde jatkuu yhtenäisenä ja ohjaavana ylätasanteelta alatasanteelle. Poistetaan kynnyks luiskan ja kadun liittymiskohdasta esimerkiksi luiskareunatuen avulla. Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 10. Tarvittavista toimenpiteistä on jo keskusteltu kirjaston edustajien ja kiinteistöviraston tilakeskuksen isännöitsijän kanssa kesällä 2009 ja ne on sovittu toteutettavaksi.

6.7 Rakennusviraston ja kiinteistöviraston tilakeskuksen yhteiset toimenpiteet

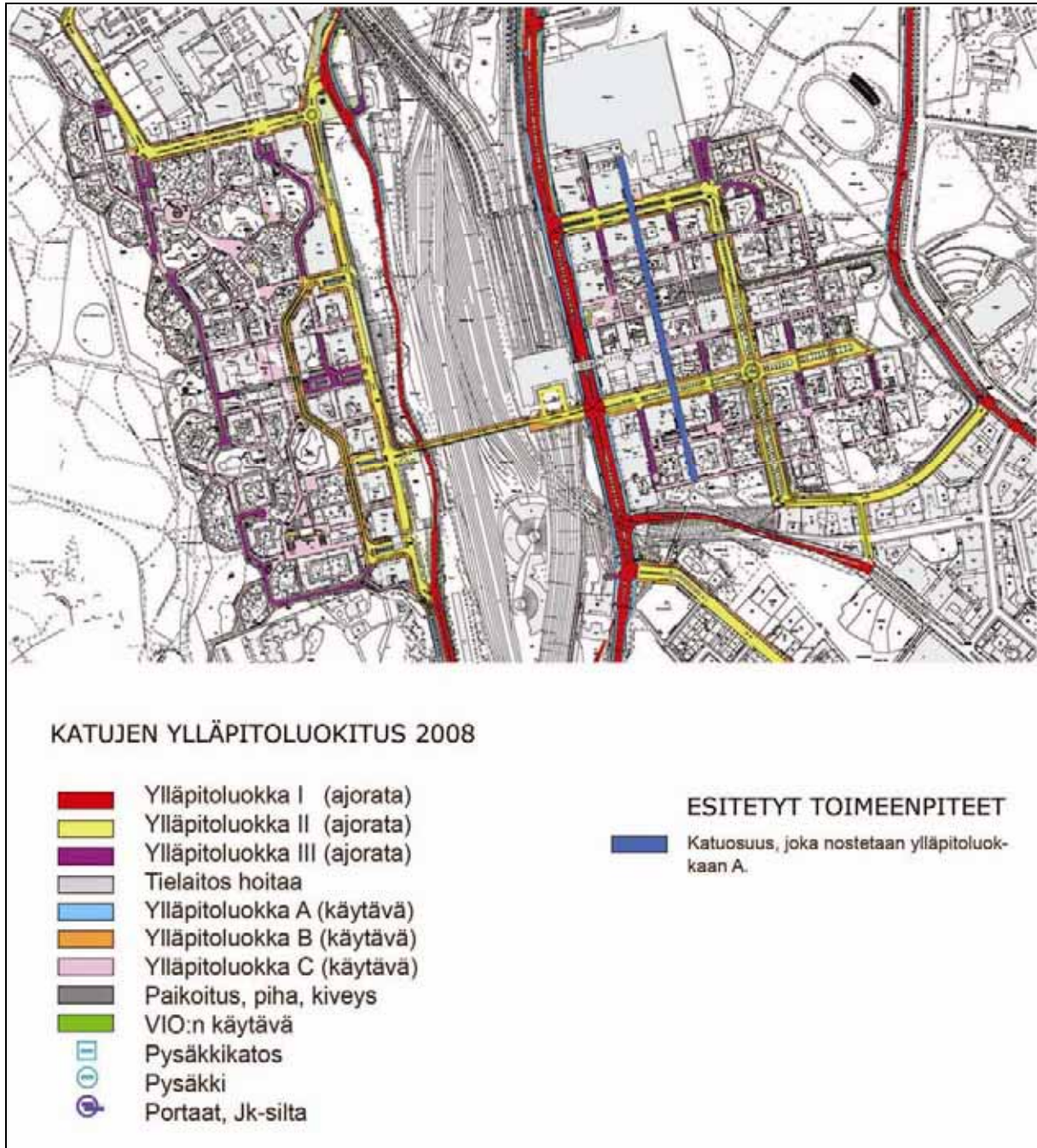
Leikkipuisto Lehdokkia tulee kehittää esteettömänä erikoistason leikkipuistona. Tärkeimmät kehittämiskohteet ovat puistoon sijoittuva leikkipuistorakennus ja esteetön wc sekä esteettömät kalusteet. Leikkivälineitä vaihdetaan erikoistason vaatimusten mukaisiksi sitä mukaa kuin nykyisiä välineitä on tarpeen uusia. Kuva 45, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 11.

Kuva 45. Leikkipuisto Lehdokki on yleisilmeeltään siisti ja viihtyisä, perustason esteettömyysvaatimukset täyttävä. Jatkossa puistoa tulee kehittää esteettömyyden erikoistason leikkipuistona, Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 11.

7. PASILAN YLLÄPIDON KEHITTÄMINEN

Pasilasta esitetään nostettavaksi ylläpitoluokkaan A Junailijankuja (kuva 46). Junailijankuja on esteettömyyden erikoistason reitti ja sen varrella on keskeisiä palveluita, kuten Pasilan kirjasto sekä vanhusten palvelutalo.

Kuva 46. Pasilassa ehdotetaan nostettavaksi ylläpitoluokitusta Junailijankujalla.

8. JATKOTOIMENPITEET

Kaupungin hallintokuntien pitää käynnistää omien toimipisteidensä esteettömyysarviointit ja kehittämisprojektit. Tuloksekkainta tämä työ on samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Kokonaisuuden kannalta onkin perusteltua, että muiden hallintokuntien esteettömyystyö alkaa niiltä alueilta, joille rakennusvirasto on laatinut alueellisen esteettömyyssuunnitelman. Yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulee kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Kaupungin tulee myös auttaa heitä esteettömyyden parantamistyön alkuun esimerkiksi tarjoamalla suunnitteluapua.

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 on määritelty esteettömyyden tarpeen mukaisesti kaupunginosat, joille tulee laatia esteettömyyssuunnitelma. Niiden kaupunginosien esteettömyyttä, joille Helsinki kaikille -projekti ei ole vielä laatinut esteettömyyssuunnitelmaa, edistetään osana Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston aluesuunnitelmia. Aluesuunnitelmassa määritellään katu- ja puistoalueiden hoidon, kunnostuksen ja käytön tavoitteet.

9. KUSTANNUSARVIO

Osa raportissa esitetyistä toimenpiteistä sijoittuu kiinteistöjen alueelle tai ne ovat muiden hallintokuntien kuin rakennusviraston toteutettavia, joten niitä ei ole sisällytetty tähän kustannusarvioon. Koska osan ongelmista ratkaiseminen vaatii sekä tarkempia tarkasteluja että yksityiskohtaista suunnittelua, ei niille ole ollut perusteltua esittää kustannusarviota. Myöskään sellaisille toimenpiteille, jotka toteutetaan osana normaalia ylläpitotyötä, ei ole esitetty kustannuksia. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. jalkakäytävien päällystystyöt. Merkittävä osa esteettömyyden parantamisesta tulee toteutumaan myös osana muita hankkeita, eikä näille toimille ole tarpeellista osoittaa erillistä esteettömyyden toimenpiderahoitusta.

Kalleimman ja eniten suunnittelua vaativan kokonaisuuden muodostavat Itä-Pasilan alueen portaiden parantaminen. Alueella on 20 parannettavaa porrasta ja ne vaativat paljon suunnittelua, koska tekniset toteutusratkaisut ovat erilaisia. Portaiden parantaminen maksaa noin 2000 €/m².

Länsi-Pasilan alueen toimenpiteet, jotka eivät vaadi toteutusratkaisun lisäselvittämistä:

Käsi johdettua yhdellä korkeudella noin 100 j m

(Länsi- ja Keski-Pasilan toimenpidekartan kohta 3, raportin kuvat 16 ja 17)

120 €/j m 12 000 €

Itä-Pasilan alueen toimenpiteet, jotka eivät vaadi toteutusratkaisun lisäselvittämistä:

Käsi johdettua kahdella korkeudella noin 190 j m (Itä-Pasilan toimenpidekartan kohta 1, raportin kuvat 27 ja 36)

150 €/j m 28 500 €

Toimenpiteet yhteensä

40 500 €